

ledes som enkelte Steder i Landet er flet — er gaaet over til og er henlagt til anden Brug eller er erhvervet, saaledes som det er flet, af visse Stiftelser o. s. v., indtræder Skatten igjen, og dette er altsaa ogsaa et Punkt, som ved samme Leilighed kunde fortjene at fremdrages. — Jeg kommer nu, mine Herrer, til den store Del af Sagen, som vedrører den finansielle Stilling til dette Spørgsmaal. Jeg maa herved bemærke, at jeg forsaavidt Taler er om at afløse den Del af Konge- og Kirketienden, som er af Staten, finder, at de ærede Forslagsstillere gaa Staten for nær. Vi havde ifjor en Forhandling om Afløsning af forskellige Arvesættelsesafgifter og andre lignende Kornindtægter, som Staten har, og jeg var da nødt til at hævde det samme Standpunkt, nemlig at det Bederlag, som man dengang havde tænkt sig, og som er gjentaget i nærværende Lovforslag, var et Bederlag, hvormed Statskassen ikke kunde være tjent. Dette blev dengang til en vis Grad taget til Følge; vi sloge lidet af paa begge Sider, og vi bleve da ifjor entige om en Afløsning, hvormed jeg antog, at Statskassen nogenlunde kunde være tilfreds stillet; men ved det Forslag, som her foresligger, gjøre de Herrer atter et betydeligt Indhug i Statens Indtægter. (Gad: Nei!) Det ærede Medlem maa ikke sige Nei; det lader sig udregne, og jeg vil sige, at der efter min Mening her ikke er Tale om noget saa ganske Lidet; Forholdet er noget forskjelligt efter den Kornsort, hvori Tienden svares; men da det for det Meste er i Byg, kan Bederlaget anslaaes til 20 à 25 pCt. mindre end det, vi ifjor vedtog; det er et temmelig betydeligt Afslag. Det er altsaa et Tab, som Statskassen vilde lide; men de Herrer ville se, at naar jeg allerede paa Statskassens Vegne, hvorfra der dog kan være endel Anledning til at vise al mulig Facilitet, maa gjøre denne Indsigelse mod de Herrer's Forslag, at Bederlaget er for knapt, maa dette vistnok endna mere gjælde om de private Giere. Statskassen kan ved saadanne Leiligheder til Nød finde sig i at give noget efter i sine Fordringer i den Henseende, men det er selvfølgelig vor Pligt ved saadan Leilighed at varetage Grundlovens

Bud om, at der skal gives en fuldstændig Erstatning. Jeg ansaa det allerede for meget tvivlsomt, om det, vi ifjor vedtog med Hensyn til Arvesættelsesafgifterne, kunde siges at være en fuldstændig Afgift til Statskassen, men at det her foreslaaede ikke er det, er mig ganske klart, og det maa jeg ogsaa for de private Gieres Vedkommende stærkt fremhæve. — De Herrer have derhos gjort dette Forslag ikke lidet vanskeligt i finansiell Henseende derved, at de, foruden at lade Statskassen optræde som Domaneeier og Tiendeier, have studd Staten ind som Mellemand mellem Tiendeyderne og Tiendeierne. Jeg ser meget godt, hvad de Herrer's Grund dertil har været; de have nemlig villet gennemføre den Tanke, at saavel enhver Tiendeyder som enhver Tiendeier skulde kunne fordr sin Tiendeyder aflost. Denne Tanke er meget smuk, men jeg tror rigtignok, at det er et meget stort Offer, som i den Anledning forlanges af Staten, og det ikke alene i Penge, men ogsaa i mange andre Henseender. Man paalægger nemlig derved Staten en Administration af et Forhold, som kan blive særdeles vidtløftig og indviklet, og hvorved det maasse ogsaa vil være tvivlsomt, om det vil staa i Regjeringens Magt overalt at træffe det Rigtige. (Jeg skal ikke videre forfølge det Spørgsmaal, som blev opkastet af det ærede Medlem for Præsto Amts 1ste Valgkreds (Scavenius), om det ikke vilde være rigtigere at renoncere paa den smukke Tanke, ogsaa at kunne gjøre Tienden afsløselig for Tiendeierne, saaledes at man kun lod Forslaget gjælde Tiendeyderne. Det er mig ganske klart, at det ærede Medlem ikke havde fuldkommen Ret i, hvad han sagde om, at der i nærværende Tilfælde var en Tvang paa Tiendeyderne; dette kan vistnok ikke siges. Det er netop, forat baade Tiendeieren og Tiendeyderen skal kunne forlange Afløsning, at de ærede Forslagsstillere have stillet Staten som Mellemand, men denne har efter Forslaget ingen Ret til at fordr Tienden aflost af Tiendeyderne. Naar man imidlertid tænker sig ind i den Mængde af Forhold, som ville komme frem ved, at Staten skal være Mellemand mellem enhver Tiendeaafgifts Yder og Gier, naar man tænker paa, hvilken overordentlig